

Kulturkonflikter i samfunnet

Opplever innvandreringdom å komme i **kulturkonflikt** oftere med etniske **nordmenn**, eller med andre grupper av **innvandrerbefolkningen**?

Alisa Mujanic

Holbergprisen i skolen, 2011

Forord

Forskningsrapporten er skrevet av Alisa Mujanic, elev ved Mysen videregående skole. Valg av tema og problemstilling ble utformet på bakgrunn av to ting, fag og personlig interesse. Siden forskningsoppgaven ble gitt som en oppgave i faget kultur og kommunikasjon, var det naturlig at problemstilling og tema skulle omhandle et felt innenfor faget. Likevel var personlig interesse for temaet, grunnen til at valget falt på temaet kulturkonflikter.

Som flerkulturell, innvandrerungdom i Norge har jeg en rekke personlige erfaringer innenfor emnet kulturkonflikter, men både rapporten og forskningen er utarbeidet uavhengig av mine personlige erfaringer. De personlige erfaringene jeg har som flerkulturell i Norge har kun fungert som tanker som har utviklet problemstillingen. Formålet med prosjektet var å belyse en dimensjon ved emnet kulturkonflikter, som jeg har sett svært lite til i samfunnsdebatter og i mediene. Ved å forske på om innvandrerungdom opplever flest kulturkonflikter med etniske nordmenn, eller andre innvandrere i samfunnet, ønsket jeg å tilegne meg selv kunnskap samtidig som jeg også ønsket å finne ut av årsakene til eventuelle kulturkonflikter. Dette var grunnen til at valget av metode falt på kvalitativ metode. Det viktigste for meg gjennom hele prosessen med forskningen har vært å være objektiv. Ettersom forståelsen av kultur og kulturkonflikter er subjektiv, så har det ikke vært naturlig å bruke mine egne erfaringer som svar på problemstillingen, eller som analysemateriale.

Arbeidsprosessen har vært utfordrende og krevende, men enda mer lærerik og givende. Prosjektet har gitt meg svar på en rekke spørsmål, men viktigst av alt har det motivert meg til å fortsette å engasjere meg i forhold til dagens kulturkonflikter, men også fremtidens.

Jeg er spesielt takknemlig overfor de som stilte opp til intervju og delte sine erfaringer med meg, jeg er også takknemlig overfor lærere som har veiledet meg gjennom prosjektet. Selv om rapporten ble litt lang, valgte jeg å levere den inn, uten å korte ned enda mer. Ettersom jeg valgte kvalitativ metode fremfor kvantitativ, var jeg nødt til å underbygge både analyse og konklusjon med sitater fra intervjuene. Analysen hvilte på tekst fra intervjuene, ikke på tallmengder og grafer fra spørreundersøkelser. Det viktigste for meg har vært å gi et solid og ærlig grunnlag i rapporten, som gjør det mulig å trekke holdbare konklusjoner.

Innledning

Den mest brukte definisjonen av Norge, som brukes på både det samfunnsfaglige og politiske plan, er at Norge er en flerkulturell stat. Det vil si at det eksisterer flere kulturer i Norge som lever side om side med hverandre. Samfunnet preges av samspillet mellom kulturne.

Vår tids største samfunnsdebatt omhandler integrering og innvandrere. Mislykkede integreringsforsøk slås opp i de store avisene neste daglig, og skaper en enorm debatt rundt innvandrere og møtet med den norske kulturen. Det gis en fremstilling av at ”innvandrer-kulturen” er i konflikt med den norske, og at blant annet ulike verdisyn gjør det vanskelig å integrere innvandrere. Men hvordan er egentlig innvandrer-kulturen, eksisterer den i realiteten, og hvis den gjør det, er den da konsekvent i konflikt med den norske kulturen? Slike spørsmål har jeg forsøkt å besvare i rapporten min, samtidig som jeg har forsøkt å vinkle kulturkonflikter fra en annen side. Innvandrerbefolkningen i Norge består av 552 000 personer, som har bakgrunn fra 214 ulike land og kulturer (Statistisk Sentralbyrå, innvandrere og innvandring). Det vil si at det bor 552 000 mennesker i Norge som har ulike kulturer. Innvandrerbefolkningen består av mennesker fra Polen, Pakistan, Iran, Irak, Somali, Bosnia - Herzegovina og Russland, for å nevne noen (Statistisk Sentralbyrå, folkemengde etter innvandrerbakgrunn og land). Jeg vil tro at enkelte elementer ved kulturen til en polakk, er i konflikt i mye større grad med elementer ved den somaliske kulturen for eksempel, enn med elementer ved den norske kulturen. Kulturkonflikter mellom de ulike innvandrergruppene i samfunnet kommer sjelden frem, en fremstilling av at innvandrer-kulturen er i konflikt med den norske er dominerende. Personer fra Pakistan og personer fra Russland, kan være minst like forskjellige, kulturelt sett, som personer fra Pakistan og personer fra Norge, dermed kan fremstillingen av at det eksisterer en innvandrer-kultur skape misforståelser i samfunnet.

I papirutgaven av VG for en stund tilbake siden, var det oppslag om et fengsel i Oslo, hvor 60 ulike nasjoner og kulturer var samlet på ett sted. Det var stadig bråk og konflikter, og flere av de innsatte mente at når man samler så mange ulike kulturer på et sted så må det bli konflikter (VG helg, papirutgave s. 18).

Jeg fant artikkelen svært interessant, og selv om et fengsel ikke er gjeldende for samfunnet generelt, ønsket jeg å finne ut om det samme skjedde i dagliglivet til innvandrere. Var det slik at innvandrere fant det vanskeligere å tilpasse seg andre innvandrere med en annen kultur, eller var den norske kulturen vanskeligst å tilpasse seg? Det er viktig å kartlegge hvor kulturkonflikter finner sted i samfunnet, men like viktig er det å finne ut årsakene til at konfliktene oppstår. Jeg anser denne forskningsrapporten som svært aktuell i dagens Norge, hvor temaet kulturkonflikter og innvandring er aktuelt til enhver tid.

Med forskningsrapporten ønsker jeg å besvare disse spørsmålene, og undersøke fenomenet kulturkonflikter i en litt annen belysning.

Som forside av rapporten har jeg brukt ulike bilder fra nyhetsartikler som omhandler innvandring og kultur. Det tre første bildene er fra tre demonstrasjoner om hijab og islam, og det siste bildet fra Grønmland, som illustrerer mangfoldet av kulturer på et sted.

Innholdsfortegnelse

Forside	s 1
Forord	s 2
Innledning	s 3
<u>Kap 1 valg av problemstilling og metode.</u>	
1.1 Problemstilling	s 6
1.2 Valg og bruk av metode	s 7
1.3 Feilkilder	s 9
<u>Kap 2 Teori</u>	
2.1 definisjon av kultur/kulturkonflikter	s 10
2.2 ”Kulturforskjeller i praksis”	s 11
<u>Kap 3 fremstilling av resultater og analyse</u>	
3.1 kulturkonflikter mellom innvandrere og nordmenn	s 15
3.2 kulturkonflikter mellom innvandrerungdom og foreldregenerasjonen.....	s 18
3.3 kulturkonflikter mellom de ulike gruppene av innvandrere.....	s 19
3.4 intervju med to etniske nordmenn.....	s 20
3.5 intervju med jentegruppen.	s 21
<u>Kap 4 konklusjon og avslutning</u>	
4.1 konklusjon på problemstilling	s 22
4.2 kildebruk – bilder og nettsider	s 23
Vedlegg:	
Intervjuguide	s 25
Utdypende utdrag fra intervjuene	s 25
Begrepsavklaringer	s 30

Kapittel 1. Valg av problemstilling og metode.

1.1 Valg av problemstilling

Det var veldig vanskelig å formulere en passende problemstilling, og slik det ofte er når en arbeider med kvalitativ metode, endrer problemstillingen seg underveis. Jeg tok utgangspunkt i å forske på kulturkonflikter i det norske samfunnet. Etersom arbeidet med forskningsrapporten utviklet seg, gjorde også problemstillingen det. Den endelige formuleringen av problemstillingen ble som følgende:

”Opplever innvandrerungdom å komme i kulturkonflikt oftere med etniske nordmenn, eller med andre innvandrere, med en annen kulturell bakgrunn.”

Det er ingen geografiske avgrensninger i problemstillingen min, dette var fordi jeg ikke ønsket å forske på et spesielt geografisk avgrenset område, jeg ønsket heller å forske i samfunnet generelt, og håper at forskningsrapporten min kan gi en pekepinne på hvordan innvandrerungdom generelt opplever kulturkonflikter. Personene jeg intervjuet var alle i alderen 15 – 20 år, og dermed valgte jeg å formulere problemstillingen ut i fra det, slik at den ble ytterligere avgrenset. I hovedsak har forskningen min gått ut på å forske om innvandrerungdom i Norge, opplever kulturkonflikter oftere med andre etniske nordmenn, eller med andre innvandrere som kommer fra et annet land. For eksempel om Ali som kommer fra Irak oftere kommer i kulturkonflikt med nordmenn generelt, eller med andre innvandrere, fra Irak, Tyrkia, osv. Både gruppen ”etniske nordmenn” og ”andre innvandrere” gjelder generelt, her er det ingen avgrensninger til å gjelde ungdom i noen av gruppene. Jeg har kun valgt å forske på innvandrerungdommen som opplever kulturkonfliktene, ettersom kulturkonflikter kan oppstå med fremmede og med bekjente, valgte jeg og la de to gruppene generelle. Begrepet kulturkonflikter er et vidt begrep derfor var det viktig for meg å kjenne innholdet i det før forskningen satte i gang.

Ut i fra problemstillingen, formulerte jeg følgende hypoteser:

- 1. Innvandrerungdom opplever oftere kulturkonflikter med andre innvandrere, som har en annen kulturell bakgrunn.*
- 2. Den største kulturkonflikten opplever innvandrere med sine foreldre.*

Gjennom arbeidet med forskningsrapporten min har jeg forsøkt å avkrefte/bekreft disse to hypotesene, men jeg har likevel tatt forbehold om å ikke påvirke intervjuobjektene til å svare til fordel for å bekrefte hypotesene mine. Det viktigste for meg var å lære noe nytt, og belyse problemstillingen min gjennom intervjuobjektene, ikke gjennom meg selv. Formålet med forskningen var heller ikke å avkrefte eller bekrefte hypotesen, avkreftelsen/bekreftelsen kommer som et naturlig resultat av et forskningsprosjekt.

Samtidig som problemstillingen er avgrenset til å fokusere på innvandrerungdom, er den likevel generell nok til å si noe om tendenser i samfunnet som innvandrerungdom opplever i møtet med Norge.

1.2 Valg og bruk av metode.

Jeg har valgt å benytte meg av kvalitativ metode, som har gått ut på å foreta dybdeintervjuer av personer som egner seg som intervjuobjekt til problemstillingen. I tillegg har jeg benyttet meg av to bøker for å få mer kunnskap og innsikt i emnet kulturkonflikter, og kulturer. Ettersom hovedfokuset mitt i oppgaven er på innvandrerungdom, har jeg alle intervjuobjektene vært i alderen 16 – 20 år. Intervjuene har hatt en varighet på 45 minutter til 60 minutter. Før jeg foretok intervjuene, gav jeg beskjed to – tre dager før hva intervjuet skulle handle om, dette valgte jeg å gjøre for at intervjuobjektene skulle føle seg tryggere og sikrere på temaet, men likevel opplevde jeg at svarene kom under samtalen med intervjuobjektene, ikke at de var tenkt ut på forhånd, og dette anser jeg som positivt.

Jeg har intervjuet 7 personer, hvor to var etnisk norske, mens resten var innvandrere. Selv om problemstillingen er formulert ut i fra et innvandrerperspektiv, ønsket jeg også å intervju etniske nordmenn for å se om de tendensene som kom frem under intervjuene med innvandrerungdom, stemte også fra nordmenns side. Jeg følte at det gav et bredere og mer solid grunnlag for forskningen min, samtidig som det også gav rapporten og analysen

flere perspektiver. I tillegg foretok jeg et intervju, eller rettere sagt, en samtale med jentegruppen hos helsesøster, på Mysen videregående skole. Jentegruppen er en gruppe som består av jenter med minoritetsspråklig bakgrunn, jentegruppen møtes hos helsesøster ca. en til to ganger i måneden hvor de tar opp temaer som omhandler kultur og innvandring. Jentene diskuterte temaet kulturkonflikter, jeg noterte og stilte spørsmål, men det var intervjuobjektene som ledet samtalen.

Jeg kom i kontakt med jentegruppen via helsesøster, jeg hadde vært med et par ganger før og syntes temaene de tok opp var svært interessante, og at jentegruppen, som er et slags samlingssted for skolen for innvandrere, kunne egne seg godt til forskningen. Selv om jeg hadde vært med et par ganger før på jentegruppene, hadde jeg ingen direkte tilknytting til den som gjorde det problematisk å foreta et intervju i gruppen. Det varierer veldig hvilke elever som deltar på jentegruppen fra gang til gang, dermed hadde jeg ingen oversikt over hvem som kom til å være der når jeg foretok intervjuet. Ansvarlig for jentegruppen er helsesøster ved den aktuelle skolen, og rådgiver, begge kom med innspill under samtalen med jentegruppen.

Også resten av intervjuobjektene ble valgt ut helt tilfeldig, ikke ut i fra bekjentskap, nasjonalitet, kjønn eller andre faktorer. Dette var for å få et generelt utvalg, som til en viss grad, kunne være representativt for samfunnet generelt.

Alle personobjektene ønsket kun å anonymiseres med navn, ingenting annet. Dette kan tyde på at informasjonene jeg ble gitt var sann, og at intervjuobjektene følte seg trygge under intervjuet. Jeg benyttet meg kun av en enkel intervjuguide under alle samtaler/intervjuene, fordi jeg ikke ønsket spørsmål som fremmet visse svar, men heller egne opplevelser og refleksjoner fra intervjuobjektene.

Grunnen til at jeg valgte kvalitativ metode fremover kvantitativ, var fordi problemstillingen min er vanskelig å måle ut i fra en samlet datamengde av besvarelser. Det er svært vanskelig å måle ”opplever innvandrerungdom å komme i kulturkonflikt oftere med etniske...” nettopp fordi opplevelser er subjektive. Kvalitativ metode gir også mulighet til å undersøke årsaker, ikke bare bekrefte eller avkrefte hypoteser og besvare problemstillinger.

1.3 Feilkilder

Det er viktig å vurdere eventuell feilkilder som kan ha oppstått under arbeidet med forskningsprosessen for å gi et helhetlig bilde av forskningen og resultatene.

En mulig feilkilde ved prosjektet mitt kan være at svarene intervjuobjektene har gitt, har vært usanne. Dette er noe man ikke kan bekrefte eller avkrefte med absolutt nøyaktighet, men ettersom jeg kom frem til en del like tendenser hos alle intervjuobjektene, og ettersom personene jeg intervjuet kom på eksempler på situasjoner hvor de hadde vært i ulike kulturkonflikter underveis i intervjuet, så kan dette tyde på at personene snakket sant, svarene var ikke tenkt ut på forhånd, men de kom underveis i intervjuet. Alle intervjuene ble foretatt uavhengig av hverandre, dermed er det lite sannsynlig at intervjuobjektene var påvirket av hverandre.

En annen feilkilde kan rett og slett være at de tendensene som ble funnet hos alle intervjuobjektene, var tilfeldige, og at utvalget av intervjuobjekter er lite representativt for samfunnet generelt. På grunn av tiden, fikk jeg kun mulighet til å foreta syv intervjuer, fem med ungdommer med innvandrerbakgrunn, to med personer med etnisk bakgrunn, og en gruppesamtale/gruppeintervju med 7 ungdommer med innvandrerbakgrunn, i tillegg til to norske kvinner, rådgiver og helsesøster. I intervjuene var jenter overrepresentert, dette kan også være en svakhet, det kan hende det er forskjeller mellom jenter og gutter som jeg har oversett i rapporten pga manglende representasjon av gutter i forskningen. Likevel har jeg valgt å fokusere på innvandrerungdom generelt, og på de to intervjuene med to etniske nordmenn. Det er også for å avgrense problemstillingen ytterligere i praksis, at jeg har unnlatt å forske på eventuelle forskjeller mellom kjønnene, selv om det også hadde vært meget interessant.

Kapitel 2. Teori

2.1 Definisjon av kultur og kulturkonflikt

Gjennom tidene har det eksistert ulike definisjoner av kultur, også i dag har ordet kultur en mangfoldig betydning og kan benyttes i eller om ulike situasjoner. Man kan snakke om kultur i forbindelse med musikk, kunst, mat, litteratur og samfunn. Jeg har basert min forskning på sistnevnte, og derfor unnlater jeg å gå nærmere inn på de ulike definisjonene av kultur.

Tidligere var begrepet kultur knyttet til naturen og ble brukt om å dyrke jord, men i dag er man enig om at kultur er noe som er tillært, ikke medfødt. Definisjonen på begrepet kultur, i samfunnsvitenskapelig kontekst, er at kultur er de verdier, normer, tradisjoner, regler, ideer, kunnskaper, og ferdigheter et menneske tilegner seg som medlem av et fellesskap/samfunn. Definisjonen av kultur innebærer også at kultur ikke er statisk, det er noe som endrer seg over tid. Kultur styrkes gjennom fellesspråk, symbolverdier, klær og musikk, dermed er kultur noe som gir en følelse av identitet og tilhørighet. Et viktig moment ved definisjonen av kultur er at kultur også handler om felles historie, og enda viktigere, felles forståelse av historien (Hva er kultur, merkur4, Cappelen Damm).

Siden man tilegner seg ”kultur” som medlem av et samfunn, er det viktig å definere hva et samfunn er. En generell definisjon på hva et samfunn er, er at et samfunn kan beskrives som en gruppe av mennesker som lever sammen innen et begrenset geografisk område over lang tid og har felles tradisjoner, og et felles system av lover, regler og sosiale forhold mellom folk (Begreper - forklaring og definisjoner, individ og fellesskap, Cappelen Damm). Det er veldig viktig å skille mellom begrepene kultur og samfunn, spesielt i vår tid hvor Norge i dag fremstår som et flerkulturelt samfunn. Innenfor et samfunn kan det derfor også eksistere ulike kulturer. Dette leder oss til neste definisjon, kulturkonflikter.

Thomas Hylland Eriksen, som jeg skal gå nærmere inn på i delkapittel 2.2, definerer også kultur som det som gjør kommunikasjon mulig mellom mennesker, men kultur

må da også være det som fører til misforståelser. Når kulturer møtes får vi det vi kaller et kulturmøte, altså en situasjon som oppstår i et flerkulturelt samfunn. Men dersom kommunikasjonen mislykkes eller det oppstår misforståelser og uenigheter mellom to kulturer av andre grunner, får vi en kulturkonflikt. Definisjonen på kulturkonflikt er at kulturelle forskjeller fører til motsetninger i et samfunn (Begreper – forklaringer og definisjoner, individ og fellesskap, Cappelen Damm). Forskjellene som menes kan for eksempel være ulikt syn på verdier, ulike holdninger eller normer. Når jeg bruker begrepet kulturkonflikt i oppgaven mener jeg konflikter som både er misforståelser, og som er et resultat av ulike verdier og syn på ting, dette kommer tydeligere til uttrykk i kapittel 3 som omhandler selve resultatene fra forskningen.

Grunnen til at jeg har valgt akkurat disse definisjonene på kultur og kulturkonflikt jeg, er fordi det er disse definisjonene som det er mest enighet om. Jeg har undersøkt andre definisjoner også, men jeg mener at de jeg har valgt retter seg mot den samfunnsfaglige problematikken i rapporten min.

2.2 Kulturforskjeller i praksis – Thomas Hylland Eriksen.

Thomas Hylland Eriksen er en av Norges mest aktuelle samfunnsdebattanter og kommentatorer i forbindelse med emner som omhandler blant annet kultur. Han er utdannet sosialantropolog, og underviser som professor ved universitetet i Oslo, samtidig som han er forfatter bak en rekke bøker som leses av studenter over hele verden. Boken ”Kulturforskjeller i praksis” er skrevet av Thomas H. Eriksen og sosialantropolog Torunn Arntsen Sajjad og tar for seg aktuelle samfunns spørsmål, som blant annet omhandler innvandring og innvandrere. Boken gir ikke svar på problemstillingen min, men den har bidratt til å gi meg en bedre forståelse av hva kultur er, og hvordan de kulturelle forskjellene i et flerkulturelt Norge, kommer til uttrykk i dagliglivet. Forståelsen og innsikten som boken har gitt meg, har hatt stor betydning for min egen refleksjon rundt temaet og problemstillingen. Boken ”Kulturforskjeller i praksis” er ute i den 5. reviderte utgaven.

I rapporten har jeg trukket ut de viktigste momentene som belyser temaet kultur og kulturmøter.

Boken gir en viktig innføring i hva som menes med kultur, og kulturkonflikter. Forfatterne av boken peker på at kultur like mye er det som gjør mennesker forskjellig enn det som gjør mennesker like. Mennesker som har vokst opp i det samme miljøet kan ha en ulik oppfatning på hva som er rett og galt, dette har å gjøre med at kultur også er et subjektivt begrep, fordi mennesker oppfatter og forstår ting ulikt. I tillegg viser forfatterne av boken til at begrepene kultur og kulturkonflikt må brukes med varsomhet og bevissthet. Når to mennesker med ulik kulturell bakgrunn kommer i konflikt med hverandre, legges det vekt på at kulturen er bakgrunnen og den direkte grunnen for konflikten. Dette kommer spesielt til uttrykk i mediene. I mediene vektlegges ofte den kulturelle bakgrunnen til personer med innvandrerbakgrunn, istedenfor den aktuelle kriminelle handlingen. I de siste ukene har dette kommet til uttrykk i debatten rundt overfallsvoldtektene i Oslo. I følge tall fra politiets rapport ”Voldtekt i Oslo 2007” hadde 72,8 % av gjerningsmennene bak overfallsvoldtektene en annen bakgrunn enn norsk (Aftenposten nettside, Kristijan Moldstad, innvandrere bak alle anmeldte overfallsvoldtekter i Oslo). Slike artikler har ført til en enorm oppblussing i debatten om voldtekter, og enkelte hevder at årsaken til at mennene begår overfallsvoldtektene er den kulturelle bakgrunnen. Lignende saker om overfallsvoldtekter, hvor gjerningsmennene har etnisk norsk bakgrunn, fører til langt færre debatter om voldtekter, og den kulturelle bakgrunnen nevnes ikke som årsak, verken direkte eller indirekte (Tv 2 nyhetene nettside, mann pågrepet for voldtekt i Tromsø). Overskriften i mediene hvor menn med etnisk norsk bakgrunn står bak er ofte ”mann tiltalt for voldtekt”, mens overskriftene hvor menn med innvandrerbakgrunn står bak ofte er ”innvandrer bak overfallsvoldtekt”. Dersom man studerer nettavisenes artikler som omhandler overfallsvoldtekter, vil dette være svært synlig. Derfor mener forfatterne av boken at begrepet kulturen kan være med på å tilsløre viktig informasjon, i like stor grad som å avdekke. Når man kun fokuserer på den kulturelle bakgrunnen innvandrere har, kan man overse viktig informasjon som man ellers hadde oppdaget ved å se på den sosiale bakgrunnen. Dette er noe jeg har tatt hensyn til i analysen av resultatene, og under intervjuene. Jeg har blant annet forsøkt å stille spørsmål som også kommer frem til årsaken til en eventuell konflikt mellom en nordmann og en innvandrer, nettopp for å unngå at jeg overser den virkelige årsaken til konflikten, som kan være alt annet enn kultur. Likevel peker

forfatterne på at begrepene kultur og kulturkonflikt er viktige for å forstå viktige sider ved samfunnet, og det er i den forstand jeg har brukt begrepene.

I boken pekes det på at det allerede i skolen oppstår kulturelle konflikter mellom innvandrere og nordmenn. Etnisk norske barn kjenner de sosiale kodene før de begynner på skolen, de kan språket, de har sett på norsk barne-tv, og vet hvordan de skal oppføre seg i ulike situasjoner, med lærere og med andre medelever. Barn med innvandrerbakgrunn har kanskje ikke sett på norsk barne-tv så ofte, kan ikke språket like godt og kjenner ikke igjen de sosiale kodene. Barn med innvandrerbakgrunn kan derfor oppleve langt større utfordringer i skolehverdagen, og det kan føre til en bevisst assimilering, hvor barnet med innvandrerbakgrunn ikke føler seg komfortabelt i lek med norske barn, og søker derfor kontakt og fellesskap med andre barn som har innvandrerbakgrunn (Eriksen, 2011, s139). Dette var en tendens som kom tydelig frem gjennom intervjuene, hvor innvandrerungdom pekte på at innvandrere oftere søker sammen i skolen.

Jeg har også valgt å ta med et eksempel fra boken som illustrer en av hypotesene mine, og det er at innvandrerungdom opplever de fleste kulturkonfliktene med foreldregenerasjonen sin, i følge forfatterne stemmer ikke dette. Forfatterne mener at de eksemplene som trekkes frem i mediene hvor innvandrerungdommen er i konflikt med foreldrene, er ekstreme tilfeller, og at dette ikke er en del av hverdagen for innvandrere generelt. Forfatterne viser til at forskning som er utført på dette feltet viser til at det ikke nødvendigvis er noe problem å ”leve i to kulturer”, altså å være integrert i den norske kulturen, samtidig som man bevarer foreldregenerasjonens kultur (Eriksen, 2011, s 99). Boken forklarer også årsaker til konflikter mellom innvandrere og nordmenn, årsaken er hovedsakelig ulikt syn på verdier. Familien og eldreomsorgen har en helt annen betydning for nordmenn, enn for innvandrere. Mange innvandrere finner det uforståelig at det offentlige skal overta omsorgen for de eldre, for innvandrere er det naturlig at familien tar seg av pleien for de eldre.

Ettersom boken belyser sentrale emner ved min problemstilling har den vært til stor hjelp under arbeidet med forskningen. Boken belyser sentrale deler av problemstillingen min ved at den tar for seg det kulturelle møtet mellom innvandrere

og nordmenn, og den drøfter også skolen som arena for kulturelle møter, samtidig som den belyser begrepet ”kultur” i en bred forstand.

Kapittel 3 – forskningsresultater og analyse

Problemstilling: opplever innvandrerungdom å komme i kulturkonflikt oftere med etniske nordmenn, eller med andre innvandrere med en annen kulturell bakgrunn.

For å legge frem resultatene fra forskningen så oversiktlig som mulig, har jeg valgt å dele fremstillingen av resultater inn i fire deler.

I første del vil jeg fremlegge resultater fra forskningen som omhandler kulturkonflikter mellom innvandrerungdom og nordmenn, i andre del vil jeg fremlegge resultater som omhandler kulturkonflikter mellom innvandrerungdom og foreldregenerasjonen, og i tredje del vil jeg fremlegge resultater som omhandler kulturkonflikter mellom innvandrere. På denne måten kan resultatene fremlegges oversiktlig, samtidig som de samsvarer med problemstillingen og de ulike hypotesene. Jeg har valgt å legge frem resultatene fra intervjuet med jentegruppen i en del for seg selv. Dette har jeg gjort fordi intervjuet med jentegruppen var et resultat av både intervju og deltakende observasjon av samtalen som utspilte seg i gruppen. I tillegg til at jeg har fremstilt resultatene fra intervjuene med de to etnisk norske personene i et eget delkapittel, nettopp for å se hvordan nordmenns erfaringer er i forhold til kulturkonflikter med innvandrere.

Selv om jeg har valgt å dele inn resultatene på denne måten, har jeg likevel tatt med andre interessante funn ved forskningen, og funn som både avkrefter og bekrefter hypotesene mine er lagt frem.

Navnene som er brukt på personene er falske, dette er for å bevare anonymiteten til personene.

Oversikt over personer som ble intervjuet:

- Amela, kom til Norge da hun var to år gammel, fra Bosnia – Herzegovina.

- Armina, født i Norge, men foreldrene er fra Bosnia – Herzegovina.
- Fatima, kom til Norge da hun var ett år, mor fra Filippinene og far fra Irak.
- Aleksandra, kom til Norge da hun var syv år gammel, fra Ukraina.
- Karima, kom til Norge da hun var ca. ett år gammel, fra Irak.
- Thomas, etnisk norsk.
- Martine, etnisk norsk.

Oversikt over personer som deltok i jentegruppen:

- Sara, Chile.
- Noor, Pakistan.
- Christine, fra Danmark.
- Sabine, fra Kosovo.
- Ane, fra Etiopia.
- Fatima, filippinsk mor og irakisk far (hun var tilstede under intervjuet med jentegruppen, men jeg hadde foretatt et intervju med henne som enkeltperson tidligere).
- Karima, fra Irak (deltok også på både intervju med jentegruppen, og et intervju med henne som enkeltperson, har tidligere bodd i Trondheim).
- Kari, ansvarlig for jentegruppen (norsk).
- Mari, ansvarlig for jentegruppen (norsk)

To av personene hadde deltatt på både intervjuet med jentegruppen og på intervju som enkeltpersoner (Karima og Fatima). For meg var ikke det problematisk for forskningen min, og slik jeg ser det kom de samme svarene frem både på intervjuet med jentegruppen, og på enkelt intervjuet. Dette kan tyde på at personene snakket sant, siden de samme svarene kom frem under to helt ulike situasjoner.

3.1 Kulturkonflikter mellom innvandrere og nordmenn.

Hypotese: innvandrerungdom opplever flest kulturkonflikter med andre innvandrere, med en annen kulturell bakgrunn.

For å avkrefte eller bekrefte denne hypotesen var jeg først nødt til å se på kulturkonflikter mellom innvandrere og nordmenn, det ville blitt for ensidig å kun legge frem resultater som omhandler kulturkonflikter mellom de ulike kulturelle gruppene av innvandrerbefolkningen.

En gjennomgående tendens blant alle intervjuobjektene var at alle hadde opplevd relativt få kulturkonflikter med nordmenn, og de som hadde opplevd kulturkonflikter med nordmenn, følte at grunnen hovedsakelig var mangel på forståelse eller kunnskap fra nordmenn sin side. Et annet interessant funn på dette området var hvilke personer som hadde opplevd å komme i kulturkonflikt med nordmenn. Personer som hadde utseendemessige trekk som tilsa at de hadde en annen kulturell bakgrunn enn nordmenn, opplevde oftere å komme i kulturkonflikt med nordmenn de hovedsakelig ikke kjente. Personer som ikke hadde utseendemessige trekk som tilsa at de hadde en annen kulturell bakgrunn (personer som så norske ut) opplevde kulturkonflikter med nordmenn som oftest i klassen, gjennom diskusjoner. Jeg skal gå nærmere inn på hvert av disse funnene ved å fremlegge konkrete resultater fra forskningen.

”Jeg husker ikke så mye, men jeg tror aldri jeg har opplevd en kulturkonflikt med nordmenn, som er alvorlig da. Det er mer sånn at mange av de norske vennene eller klassekameratene mine ikke har forstått meg når vi for eksempel snakker om oppdragelse da. I Norge har man et helt annet syn på oppdragelse enn det man har i Ukraina, i Ukraina har barna mer respekt for eldre, og foreldrene sine. Men jeg har hatt mange venner som har opplevd kulturkonflikter med nordmenn, fordi de bruker annerledes klær eller hijab.” Aleksandra, Ukraina.

”Jeg blir liksom sett på som norsk, og jeg har flest norske venner, så jeg har egentlig ikke opplevd noen kulturkonflikter med nordmenn, men liksom i klassen når vi har diskusjoner da blir jeg sett på som en innvandrer. Folk sier at jeg mener det jeg mener fordi jeg er innvandrer. Jeg føler at jeg ikke blir forstått av mange nordmenn, sånn som i diskusjoner så forstår de ikke mitt synspunkt på krig, vold, innvandring osv. og det er jo fordi de ikke har den samme bakgrunnen som meg” Armina, Bosnia.

Tre av personene jeg intervjuet som var innvandrere, mente de ble sett på som norske på grunn av utseendet, og en gjennomgående tendens var at de opplevde kulturkonflikter med nordmenn, gjennom diskusjoner i klassen. Et interessant funn er at Armina forteller at hun

har annerledes meninger enn mange i klassen om for eksempel krig, men disse meningene trenger ikke å skyldes kulturelle forskjeller, men kanskje i større grad sosiale forskjeller. Her er det viktig å ikke misbruke begrepet ”kulturkonflikt”. Bakgrunnen for uenigheten kan rett og slett være at nordmenn ikke forstår Arminas syn på krig, fordi de eller deres foreldre ikke har opplevd krig. Krig er ikke en kulturell faktor, men likevel skyldes konfliktene mangel på forståelse. Jeg vil likevel ikke poengtere dette som en generell tendens blant innvandrerungdom, ettersom ingen av de andre intervjuobjektene kunne bekrefte dette. Dette understreker at kultur i stor grad også er subjektivt. Den dominerende tendensen til kulturkonflikter med nordmenn var at de manglet forståelse for innvandreres kultur, Amela som var fra Bosnia, illustrerte dette med et eksempel.

”Jeg snakker veldig mye om Bosnia til vennene mine og i klassen, og da har noen folk kommentert det, og sett på det som noe veldig negativt, det synes jeg er veldig dumt, de forstår jo ikke at det er en del av meg, det er mye lettere å snakke om sånne ting med andre innvandrere, de skjønner liksom hva du har gått gjennom, og de forstår den delen av deg, som mange norske ikke gjør”. Amela, fra Bosnia.

Når det gjelder innvandrere som hadde utseendemessige trekk som tilsa at de hadde en annen kulturell bakgrunn, var resultatet litt annerledes. To av jentene jeg intervjuet brukte hijaber. Begge opplevde at den største grunnen til kulturkonflikter med nordmenn var hijaben, de mente at på grunn av den ble de ikke sett på som norske, spesielt av folk på gata, altså folk de ikke kjente så godt fra før av. De mente at kulturkonfliktene med nordmenn skyldtes mangel på forståelse for deres kulturelle bakgrunn, blant annet hijaben. De opplevde å få stygge blikk og kommentarer fra nordmenn de ikke kjente, dette opplevde ikke innvandrere som så norske ut. Grunnen til det kan være at det er mangler på kunnskap, og innsikt i andre kulturer i samfunnet, blant nordmenn. Dette kan føre til at nordmenn utvikler frykt for det ukjente, istedenfor forståelse. Det som også var interessant var at jentene som ikke så norske ut, mente at hijaben var den direkte årsaken til konflikter, hijaben har vært mye i fokus i mediene i det siste, og de trodde selv at det var en årsak til at nordmenn oppfattet hijaben som noe negativt.

”Jeg tror at mange kulturkonflikter rett og slett skyldes mangel på kunnskap, ja når det kommer til kulturkonflikter mellom innvandrere og nordmenn. Jeg begynte med hijab i 2.

klasse, og da opplevde jeg at mange barn og foreldre tok avstand fra meg. Det gikk veldig mange år før folk skjønnte at jeg ikke gikk med en lue, men en hijab. Selv om lærerne snakket med de andre barna og var veldig forståelsesfulle, var det fortsatt vanskelig å komme i kontakt med nordmenn. Når jeg begynte på ungdomsskolen følte jeg også at jeg var i en slags usynlig kulturkonflikt med nordmenn, fordi jeg hadde en følelse av at de andre var redde for meg, bare fordi jeg brukte hijab, jeg er alltid den som må ta kontakt med norske først, men når jeg gjør det så viser jeg at hijaben ikke er noe de trenger å frykte, og jeg motbeviser fordommene, og da er det greit”.

Fatima, fra Irak og Filippinene.

”Jeg har egentlig ikke opplevd noen kulturkonflikter med nordmenn, når jeg bodde i Trondheim hadde jeg mange norske venner og jeg opplevde ikke noen konflikter med de, men når jeg flyttet hit så syntes de norske at det var rart at jeg gikk med hijab, og det er noen i klassen som har uttrykt at de ikke liker det, men når jeg forklarte folk hvorfor jeg gjorde det så ble jeg akseptert. Men ellers så tror jeg at jeg har andre verdier eller meninger på grunn av min kultur enn det nordmenn har, og når vi har diskusjoner i klassen så er jeg på en måte i en kulturkonflikt med nordmenn, fordi vi har ulike verdier og er uenige på grunn av det. ”

Karima , Irak.

Det interessante her er at personen ikke opplevde kulturkonflikter med nordmenn i Trondheim, men først når hun flyttet. Dette tyder på at innvandrere med synlige utseendemessige trekk opplever kulturkonflikter med nordmenn de generelt ikke kjenner, noe jeg poengterte tidligere i delkapittelet.

Jeg har ikke utelatt noen resultater som omhandler denne delen av problemstillingen min. Det er positivt at forskningen viser klare tendenser blant intervjuobjektene, det gir et holdbart grunnlag for å trekke konklusjoner.

3.2 kulturkonflikter mellom innvandrerungdom og foreldregenerasjonen.

Hypotese: innvandrerungdom opplever de fleste kulturkonflikter med foreldrene.

Resultatene fra forskningen på dette området, viser at innvandrerungdom ikke opplever de fleste kulturkonflikter med foreldregenerasjonen. Personene opplevde konflikter med foreldrene, men de mente at disse var ”normale” konflikter som alle ungdommer opplever med foreldregenerasjonen.

”Når jeg diskuterer med mamma og pappa, så er vi ofte uenige om ting, men jeg tror at alle ungdommer har det sånn egentlig, eller i hvert fall de fleste, og da er det ikke fordi jeg har en annen kultur enn foreldrene mine”, Armina, født i Norge.

Innvandrerungdommen hadde ikke noe spesielt å si om kulturkonflikter med foreldregenerasjonen, annet enn at de ikke opplevde konflikter som skyldtes kulturen.

3.3 kulturkonflikter mellom de ulike kulturelle gruppene innenfor innvandrerbefolkningen.

Hypotese: innvandrerungdom opplever flest kulturkonflikter med andre innvandrere som har en annen kulturell bakgrunn.

Resultatene fra dette delkapittelet må tolkes ut i fra resultatene fra delkapittel 3.1 som omhandler kulturkonflikter mellom innvandrere og nordmenn.

Resultatene fra dette delkapittelet viste at innvandrere opplevde å komme i kulturkonflikt oftere med andre innvandrere, som hadde en annen kulturell bakgrunn, enn med nordmenn generelt. Dessuten viste forskningsresultatene også at innvandrerungdom opplever kulturkonflikter med andre innvandrere som mye alvorligere, enn kulturkonflikter med nordmenn. Mens kulturkonflikter med nordmenn hovedsakelig skyldes mangel på forståelse, skyldes konflikter med andre innvandrere historisk bakgrunn. For eksempel så kom det frem gjennom intervjuene at irakere opplevde å komme i kulturkonflikt med kurdere, fordi de hadde ulik oppfatning av om Kurdistan burde være eget land eller ikke.

”Det er mange flere konflikter mellom innvandrere, som skyldes kulturen. Det er alltid konflikter på skolen mellom irakere og kurdere, eller somaliere og kurdere, enten fordi irakere sier til kurderne at de ikke har et eget land, eller somaliere gjør det. Jeg husker en

episode på skolen, jeg var ikke direkte innblandet men jeg stod jo å så på. Det var to jenter som begynte å slåss, hun ene var somalisk og sa til ho kurdiske jenta at ho ikke hadde noe land, og da klikka ho. Det er sånn som er typisk for konflikter mellom innvandrere” Karima, fra Irak, episoden hun forteller om skjedde i Trondheim.

Sitatene fra intervjuene overfor viser tydelig at innvandrerungdom avkrefter at det eksisterer en innvandrerkultur som er i konflikt med den norske, tvert i mot så er det elementer ved kulturen til innvandrere som mye oftere er i konflikt med andre innvandreres kultur, enn med nordmenns. Aleksandra som var fra Ukraina, fortalte også at hun opplevde kulturkonflikter med russere, mye oftere enn med nordmenn. Dette får også frem definisjonen på kultur, kultur er også felles forståelse av historien. Aleksandra har en helt annen forståelse av sitt lands historie, enn det russere har, og derfor opplever hun oftere kulturkonflikter med andre innvandrere.

Personene syntes også det var lettere å komme på eksempler på situasjoner hvor de var i kulturkonflikt med andre innvandrere, enn med nordmenn, dette er med på å bekrefte tendensen.

3.4 intervju med to etniske nordmenn.

Tendensene som jeg fant i intervjuene med de to etnisk norske personene, bekreftet det innvandrerungdommen sa. Personene som var norske hadde ikke opplevd kulturkonflikter med innvandrere, begge hadde hatt personer som var innvandrere i klassen, men siden personene så norske ut, ble de også oppfattet slik. Personene sa også at innvandrere som så utenlandske ut opplevd større vanskeligheter med å komme i kontakt med nordmenn, fordi nordmenn fikk et inntrykk av at innvandrere som så ulike ut, også hadde helt ulike verdier. Det var positivt at intervjuene med nordmennene bekreftet tendensene som ble funnet blant innvandrerungdommen.

”Vi hadde en jente som begynte i klassen vår på barneskolen, men jeg har faktisk aldri tenkt over at hun er utenlandsk. Hun hadde liksom blondt hår og blå øyer, så ingen tenkte på at hun var utenlandsk. I klassen så forventet vi egentlig å få en person i klassen som så utenlandsk ut” Martina, norsk.

3.5 intervju med jentegruppen

Intervjuet jeg foretok med jentegruppen bekreftet de samme tendensene som ble funnet i intervju med innvandrerungdommen og i intervjuene med nordmennene, dette er også positivt ettersom det gir et mer solid grunnlag for å trekke konklusjoner i forhold til problemstillingen.

Resultatene fra jentegruppen viste at innvandrerungdommen opplever relativt få konflikter med nordmenn, og hvis de opplever konflikter med nordmenn så kommer det til uttrykk gjennom diskusjoner i klassen, eller så skyldes de mangel på enten forståelse eller kunnskap. Jentene mente at mangel på forståelse var for eksempel i tilknytting til å forstå deres tradisjoner, og at det hadde grobunn i mangel på kunnskap.

”Når norske ikke vet noe om kulturen min, da kan de jo heller ikke forstå den ikke sant. Sånn som med hijab, de kan jo ikke forstå det hvis de ikke har kunnskap om det” Fatima 18 år.

De opplevde også at innvandrere kom i konflikt oftere med andre innvandrere, fordi de hadde ulikt verdisyn, ulik kultur, men også ulik forståelse av historien. Her ble situasjoner mellom kurdere og irakere trukket opp som eksempel.

”For noen år siden hadde vi en episode på jentegruppen hvor en jente som var fra sør – Amerika, følte at hun ble sett på som en ”hore” av de andre jentene som var på jentegruppen, fordi hun gikk i korte skjørt og topper. Hun følte at hennes kultur hadde mer til felles med nordmenns kultur, enn mange av innvandrernes kultur” Kari, ansvarlig for jentegruppen.

Et annet interessant funn i jentegruppen var at Christine som var dansk, og som selv mente hun også kunne klassifiseres som innvandrer siden hun delvis ikke kom fra Norge, mente at hun ble oppfattet som norsk, selv om hun hadde en annen kulturell bakgrunn. Dette tyder på at nordmenn har lettere for å akseptere personer som ser norske ut, enn personer som ser utenlandske ut. Dette var også en tendens i enkeltintervjuene med innvandrerungdommen.

Kapitel 4 – konklusjon og avslutning

4.1 konklusjon på problemstilling og hypoteser

Ut i fra resultatene fra intervjuene jeg foretok, kom det frem klare tendenser som besvarer problemstillingen min.

For det første viste resultatene at innvandrerungdom opplever flest kulturkonflikter med andre innvandrere, med en annen kulturell bakgrunn, og at disse ofte skyldtes ulik forståelse av historien. Det er ikke riktig å si at innvandrerungdom ikke opplever kulturkonflikter med nordmenn, men ut i fra min forskning viser resultatene, at de opplever kulturkonflikter med nordmenn både i mye mindre grad, og som mindre alvorlige. Eksemplene personene brukte viste at kulturkonflikter med nordmenn også hadde grobunn i ulikt syn på verdier, personene opplevde også kulturkonflikter med andre innvandrere, hvor grunnene var ulike verdier. Dette bekrefter at det ikke eksiterer en innvandrerkultur i samfunnet, og at irakere er minst like forskjellige fra bosniere, som det de er fra nordmenn, kulturelt sett.

Det tydeligste funnet var at innvandrerungdom ikke opplever den største kulturkonflikten med foreldregenerasjonene, alle intervjuobjektene bekreftet dette.

Det er vanskelig å si nøyaktig hvor gjeldende resultatene er for samfunnet generelt, og for innvandrerungdom i Norge, men ettersom resultatene fra forskningen min er underbygget i kapittel 2, som omhandler teori, vil jeg si at resultatene fra forskningen er solide, og kan gi indikasjoner på hvordan innvandrerungdom opplever kulturkonflikter. I boken ”Kulturforskjeller i praksis” konkluderes det med at innvandrerungdom ikke opplever konflikter med foreldregenerasjonen, som skyldes kulturen, dette kom også frem i min egen forskning (kapittel 2 Teori, delkapittel 2.2 Thomas H. Eriksen).

Hypotese 1. Innvandrerungdom opplever flest kulturkonflikter med foreldregenerasjonen.

Resultater fra forskningen viser at hypotesen ble falsifisert, altså avkreftet.

Hypotese 2. Innvandrerungdom opplever flere kulturkonflikter med andre innvandrere, enn med nordmenn generelt.

Resultater fra forskningen viser at hypotesen stemte, den ble bekreftet.

Ut i fra egne funn, som igjen er underbygget i tidligere litteratur som jeg har brukt, kan jeg konkludere med at innvandrerungdom oftere opplever å komme i kulturkonflikt med andre innvandrere, med en annen kulturell bakgrunn, enn med nordmenn.

4.2 kildehenvisninger

Teori og faktastoff:

Aftenposten nett, Kristijan Molstad (2011). *Innvandrere bak alle anmeldte overfallsvoldtekter i Oslo*. <http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/article3028203.ece>

Lesedato: 15.04.2011

Cappelen Damm (2011). *Begreper – forklaringer og definisjon*.

<http://individogfellesskap.cappelen.no/binfil/download.php?did=23532> Lesedato: 29.03. 2011

Cappelen Damm, Entreprenørskap og bedriftsutvikling(2011). *Hva er kultur?*

<http://merkur4.cappelendamm.no/c394091/merkurmodul/vis.html?tid=394119> Lesedato

29.03. 2011

Eriksen, Torunn A. Sajjad (2011). *Kulturforskjeller i praksis*. Oslo: Gyldendal

Tv 2 nyhetene, nettside (2011). *Mann pågrepet for voldtekt i Tromsø*.

<http://www.tv2nyhetene.no/innenriks/krim/mann-paagrepet-for-voldtekt-i-tromsoe-3466224.html> Lesedato: 11.04.2011

VG Helg papirutgave gjengitt i A-tekst (2010). *60 Nasjonaliteter samlet på ett sted*.

<https://web.retriever-info.com/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=0550162010120440646934&serviceId=2> Lesedato: 28.01.2011.

Bildene kilder:

<http://www.tv2nyhetene.no/innenriks/snoeballene-haglet-under-hijabbrenning-2612035.html>

<http://www.vl.no/samfunn/article14728.zrm>

<http://www.dagbladet.no/nyheter/2005/06/10/434310.html>

<http://www.dagsavisen.no/innenriks/article368804.ece>

Bildene er hentet fra nettartikler, men nettartiklene har ingen direkte tilknytning til rapporten, bildene er kun ment som illustrasjon og forside.

Intervjugide

1. Hvilket land kommer du fra, og når kom du til Norge?
2. Husker du ditt første møte med Norge, og hvordan det var?
3. Har du opplevd å ha vært i konflikt med nordmenn, hvor noe i din egen kultur var grunnen til konflikten? (Eksempler på situasjoner)
4. Har du opplevd å ha vært i kulturkonflikt med nordmenn, hvor noe i den norske kulturen var grunnen til konflikten? (Eksempler på situasjoner)
5. Har du opplevd å ha vært i konflikt med andre innvandrere, hva var grunnen? (Eksempler på situasjoner)

Sitater fra intervjuene

Kulturkonflikter mellom innvandrere og nordmenn:

”Jeg snakker veldig mye om Bosnia til vennene mine og i klassen, og da har noen folk kommentert det, og sett på det som noe veldig negativt, det synes jeg er veldig dumt, de forstår jo ikke at det er en del av meg, det er mye lettere å snakke om sånne ting med andre innvandrere, de skjønner liksom hva du har gått gjennom, og de forstår den delen av deg, som mange norske ikke gjør”. Amela, fra Bosnia.

”Jeg blir sett på som norsk egentlig, så jeg opplever ikke så mange konflikter med nordmenn, men når vi har diskusjoner i klassen og jeg mener noe annet da blir jeg sett på som norsk. For eksempel så er det mye i mediene om innvandrere, og spesielt muslimer, og mange av vennene mine og klassekameratene mine mener ofte noe negativt om innvandring og muslimer, nettopp på grunn av det mediene skriver, mens jeg mener at innvandring og muslimer ikke er noe negativt i seg selv, da blir jeg sett på som innvandrer” Armina, fra Bosnia.

”I skolegården ser man at innvandrere søker sammen, og nordmenn søker sammen. Men innvandrerstempelet går ut på dato, jeg har flere norske venner enn innvandrere, og jo lysere du er i huden, og jo bedre du snakker norsk, desto lettere er det å bli stemplet som norsk istedenfor innvandrer” Armina, fra Bosnia.

”Jeg har alltid blitt sett på som norsk, selv om navnet mitt ikke er norskt så ser folk på meg som norsk fordi jeg er blond, lys i huden, snakker ordentlig norsk, og har blå øyer. Amela, fra Bosnia.

”Jeg føler meg ikke norsk, men jeg blir sett på som norsk fordi man ikke kan se noen synlig forskjell på om jeg er norsk eller innvandrer, det er nok derfor jeg ikke har opplevd kulturkonflikter med nordmenn” Aleksandra, fra Ukraina.

”Jeg husker ikke så mye, men jeg tror aldri jeg har opplevd kulturkonflikt med nordmenn, som er alvorlig da. Det er mer sånn at mange av de norske vennene eller klassekameratene mine ikke har forstått meg når vi for eksempel snakker om oppdragelse da. I Norge har man et helt annet syn på oppdragelse enn det man har i Ukraina, i Ukraina har barna mer respekt for eldre, og foreldrene sine. Men jeg har hatt mange venner som har opplevd kulturkonflikter med nordmenn, fordi de bruker annerledes klær eller hijab.” Aleksandra, Ukraina.

”Jeg bruker hijab, og har annerledes hudfarge enn nordmenn, derfor opplever jeg at jeg kommer i konflikt mye oftere med nordmenn, enn andre innvandrere som ser norske ut. Nordmenn reagerer som oftest negativt på at jeg bruker hijab, men det er fordi de ikke forstår hvorfor jeg bruker det, men når jeg forklarer det for dem er konflikten borte” Fatima, fra Irak/Filippinene.

”Mange reagerer negativt på ramadan for eksempel, vi muslimer faster under ramadan og da spiser vi jo ikke og drikker ikke vann, og mange nordmenn synes det er rart og kanskje til og med dumt, da er jo min kultur i konflikt med den norske, men det er fordi nordmenn mangler kunnskap og forståelse for min kultur, men det gjelder ikke de fleste heldigvis” Fatima, fra Irak/Filippinene.

”Jo mer du ser ut som en innvandrer, jo oftere kommer du i konflikt med nordmenn, jeg opplevde flere kulturkonflikter med nordmenn etter at jeg begynte med hijab, og det samme har jeg hørt fra andre jenter som begynte med hijab senere. Jeg føler ikke at hijaben undertrykker meg, men meningene om hijaben i samfunnet gjør det.” Fatima, fra Irak/Filippinene

” Innvandrere som ikke bruker hijab selv, forstår likevel hvorfor jeg bruker det, og de forstår kulturen min selv om den er annerledes enn deres egen kultur, men det er annerledes med nordmenn, de forstår liksom ikke, og de kan jo ikke ha den samme forståelsen som innvandrere seg i mellom har, fordi at innvandrere flest har opplevd det samme, de deler den samme bakgrunnen ” Fatima fra Irak/Filippinene.

”Jeg har alltid hatt mange norske venner jeg husker ikke så mange situasjoner hvor jeg har vært i kulturkonflikt med nordmenn, enten om det er på grunn av min kultur eller den norske, men for det meste er det med folk jeg ikke kjenner, og på grunn av hijaben. Jeg må alltid forsvare meg og forklare hvorfor jeg bruker hijab ” Karima, fra Irak”

” Det er jo noen mennesker man ser er utenlandske, eller innvandrere, og da kan det hende jeg tenker automatisk at de har en annen kultur, men hvis ikke jeg ser på personen at han eller hun er utenlandsk, da tenker jeg jo ikke over kulturen ” Thomas, etnisk norsk.

” Som oftest søker innvandrere sammen på skolen for eksempel, men jeg har personlig aldri opplevd kulturkonflikter med noen innvandrere ” Thomas, etnisk norsk.

Kulturkonflikter mellom innvandrere

” Jeg opplever stadig kulturkonflikter med andre innvandrere, mye oftere enn med nordmenn, både direkte og indirekte. Indirekte så mener jeg at jeg har vært vitne til slike kulturkonflikter, for eksempel på koranskolen, der har vi mange somaliske familier, men selv om alle familiene er fra somalia så er de fra ulike stammer, og hver gang var det en eller to familier som ikke kom, senere så skjønnte vi at det var fordi at noen av de andre familiene tilhørte en annen stamme. Selv så opplever jeg kulturkonflikter med andre innvandrere fordi vi har ulikt verdisyn eller historiesyn. Siden jeg er fra Irak opplever jeg flest kulturkonflikter med kurdere, fordi at vi har et helt annerledes og motstridende syn på landets historie, og jeg har hatt kurdiske venner hvor vi stadig har vært i konflikt når temaet Kurdistan kommer opp ” Fatima, fra Irak/Filippinene.

”Jeg kom til Norge når jeg var cirka syv år gammel, og jeg har ikke bodd på asylmottak heller, og første gang jeg kom til Norge opplevde jeg å se så mange mennesker med ulike kulturer på en gang. Jeg hadde en veninne som var russisk og en som var irakisk, og russere likere ikke ukrainere på grunn av historien, men hun venninen min som va russisk lærte hun irakiske å si stygge ord på russisk til meg, det er typisk at russere og ukrainere er i konflikt med hverandre, mye mer typisk enn at de er i konflikt med nordmenn” Aleksandra, fra Ukraina.

”Innvandrere forstår hverandre liksom, men det er fortsatt typisk at innvandrere krangler spesielt på grunn av historien, sånn som irakere og kurdere, det ser vi hele tiden på skolen” Sabine, Kosovo.

”Det er mange flere konflikter mellom innvandrere, som skyldes kulturen. Det er alltid konflikter på skolen mellom irakere og kurdere, eller somaliere og kurdere, enten fordi irakere sier til kurderne at de ikke har et eget land, eller somaliere gjør det. Jeg husker en episode på skolen, jeg var ikke direkte innblandet men jeg stod jo å så på. Det var to jenter som begynte å slåss, hun ene var somalisk og sa til ho kurdiske jenta at ho ikke hadde noe land, og da klikka ho. Det er sånn som er typisk for konflikter mellom innvandrere” Karima, fra Irak, episoden hun forteller om skjedde i Trondheim.

”Jeg synes jeg opplever flere kulturkonflikter med andre innvandrere enn med nordmenn, og det mange ikke forstår er at den historiske bakgrunnen for innvandrere er viktig. For eksempel så har jeg en venn som er fra et annet land enn meg, og vi er helt uenige på noen områder som synet på kvinner og menn, oppdragelse, osv. Det er flere ganger jeg er enig med norske enn med innvandrere. Og jeg føler at jeg opplever større konflikter med kroater eller serbere, nettopp fordi jeg er bosnisk” Amela, fra Bosnia.

”Det er ikke typisk at jeg opplever kulturkonflikter med nordmenn, det er fordi min kultur er mer lik den norske enn andre innvandreres kultur. Jeg kommer oftere i konflikt med somaliske gutter og irakiske på grunn av kvinnesynet, enn med norske gutter” Armina, fra Bosnia – Herzegovina.

Kulturkonflikter mellom innvandrere og foreldregenerasjonen

” Faren min er veldig streng når det gjelder kjæresten og gutter, men jeg tror ikke det er på grunn av kulturen vår, jeg tror at både innvandrere og nordmenn opplever det samme, det er slik foreldre er” Sara, fra Chile

” Selv om jeg diskuterer med foreldrene mine om ulike temaer og vi har ulikt syn, så tror jeg ikke det er på grunn av et kulturkrøsj mellom oss, men jeg tror det liksom bare skal være sånn, og jeg tror at alle opplever konflikter med foreldrene sine, selvsagt” Armina, fra Bosnia – Herzegovina.

” Nei, jeg tror ikke jeg opplever kulturkonflikter med moren min, vi har jo den samme ukrainske kulturen” Aleksandra, Ukraina.

Oversikt over personer som ble intervjuet:

- Amela, kom til Norge da hun var to år gammel, fra Bosnia – Herzegovina.
- Armina, født i Norge, men foreldrene er fra Bosnia – Herzegovina.
- Fatima, kom til Norge da hun var ett år, mor fra Filippinene og far fra Irak.
- Aleksandra, kom til Norge da hun var syv år gammel, fra Ukraina.
- Karima, kom til Norge da hun var ca. ett år gammel, fra Irak.
- Thomas, etnisk norsk.
- Martine, etnisk norsk.

Oversikt over personer som deltok i jentegruppen:

- Sara, Chile.
- Noor, Pakistan.
- Christine, fra Danmark.
- Sabine, fra Kosovo.
- Ane, fra Etiopia.
- Fatima, filippinsk mor og irakisk far (hun var tilstede under intervjuet med jentegruppen, men jeg hadde foretatt et intervju med henne som enkeltperson tidligere).

- Karima, fra Irak (deltok også på både intervju med jentegruppen, og et intervju med henne som enkeltperson, har tidligere bodd i Trondheim).
- Kari, ansvarlig for jentegruppen (norsk).
- Mari, ansvarlig for jentegruppen (norsk)

Begrepsavklaringer

Andre generasjonsinnvandrere - *person som er født i Norge, men har foreldre som er innvandrere.*

Forskning - *vitenskapelig granskning*

Første generasjonsinnvandrere – *person som ikke er født i Norge, men som har emigrert.*

Hijab – *religiøst plagg som brukes av muslimske kvinner.*

Hypotese – *en foreløpig, men ikke bevist, antagelse om et fenomen*

Innvandrere - *person som har flyttet fra annet land, immigrant*

Koranskole – *skole i privat sammenheng hvor muslimske barn og ungdom lærer arabisk og*

Kvalitativ metode – *en metode innenfor forskning hvor man undersøker få enheter nøye, istedenfor mange.*
om islam.

Kvantitativ metode - *en metode innenfor forskning hvor man innhenter informasjon om flest mulig enheter*

Ramadan – *Muslimsk høytid, fastemånede.*